

Reykjavíkurborg
Borgatúni 12-14
105 Reykjavík

Reykjavík 22. júní 2020
UST202006-139/A.B.
10.04.03

Efni: Tillaga – Rammskipulag- Austurheiði - Reykjavík

Vísað er til erindis skipulagsfulltrúa Reykjavíkur er barst 10. júní sl. þar sem óskað er umsagnar Umhverfisstofnunar um tillögu að rammskipulagi fyrir Austurheiði í Reykjavík.

Í greinargerð kemur fram að í rammskipulaginu er lögð áhersla á að varðveita og vernda náttúrufar, skapa betri aðstæður til fjölbreyttrar útivistar og auka fjölbreytileika í útivist og áningarstöðum og gerð verður grein fyrir áhrifum þess á umhverfið í samræmi við 12. gr. skipulagslaga nr. 123/2010.

Umhverfisstofnun hefur farið yfir ofangreinda tillögu og er hún ítarleg og greinargóð.

Stöðuvötn og tjarnar

Umhverfisstofnun bendir á að innan skipulagssvæðisins eru stöðuvötnin Rauðavatn, Reynisvatn og Langavatn og falla þau undir a. lið 1. mgr. 61. gr. laga nr. 60/2013 um náttúruvernd.

Umhverfisstofnun bendir á mikilvægi þess að fjallað sé um ákvæði laganna í tillögunni.

Í 61. gr. laganna er kveðið á um sérstaka vernd þeirra vistkerfa og jarðminja sem taldar eru upp í 1. mgr. og 2. mgr. greinarinnar. Skv. 3. mgr. ber að forðast röskun þeirra náttúruyfyrirbæra sem undir greinina falla, nema brýna nauðsyn beri til og ljóst að aðrir kostir séu ekki fyrir hendi. Í greinargerð með frumvarpi til laga um náttúruvernd er með orðalaginu „brýn nauðsyn“ lögð áhersla á að einungis mjög ríkir hagsmunir geti réttlætt röskun og þá fyrst og fremst brýnir almannahagsmunir.

Vegir í náttúru Íslands

Í tillögunni er markmið verkefnisins að ákvarða og skilgreina legu helstu vegtenginga um svæðið þar sem gert er ráð fyrir umferð vélknúinna ökutækja eins og bíla og torfæruhjóla. Í greinargerð kemur einnig fram að allmikið er um vegslóða á svæðinu og sumir þessara slóða eru akfærir.

Umhverfisstofnun bendir á að skv. 2. mgr. 32. gr. laga nr. 60/2013 um náttúruvernd skulu sveitarfélög við gerð aðalskipulags gera tillögu að skrá á stafrænum kortagrunni um vegi aðra en þjóðvegi í náttúru Íslands þar sem umferð vélknúinna ökutækja er heimil. Sveitarfélög skulu í tillögunni flokka vegina í samræmi við flokkun skv. 4. gr. reglugerðar nr. 260/2018 um vegi í náttúru Íslands. Auk þess bendir stofnunin á að vinnu samkvæmt ákvæði þessu skal lokið fyrir árslok 2020.

Í 3. mgr ofangreindra laga segir að við mat á því hvort tilteknir vegir skuli tilgreindir í vegaskrá skv. 1. mgr. skuli sérstaklega líta til þess hvort akstur á þeim sé líklegur til að raska viðkvæmum gróðri, valda jarðvegsrofi, hafa neikvæð áhrif á landslag, víðerni og ásýnd lands eða hafa að öðru leyti í för með sér náttúruspjöll. Einnig má líta til þess hvort um greinilegan og varanlegan veg sé að ræða, hvort löng hefð sé fyrir akstri á honum og hvort umferð á tilteknum vegi skuli takmarka við ákveðnar gerðir ökutækja, viss tímabil, náttúrufarslegar aðstæður eða við akstur vegna ákveðinna starfa.

Við gerð skrárinnar skulu sveitarfélög jafnframt hafa samráð við Umhverfisstofnun eða önnur stjórnvöld þjóðgarða ef við á, Vegagerðina, Landgræðslu ríkisins, Landmælingar Íslands, samtök útivistarfélaga, náttúru- og umhverfisverndarsamtök, Bændasamtök Íslands og Samtök ferðaþjónustunnar.

Vegagerðin heldur utan um skrána en sveitarfélög bera ábyrgð á að senda tillögur þegar vinna við aðalskipulag fer fram.

Skráin hlýtur samþykkt samhliða afgreiðslu aðalskipulags eða breytinga á aðalskipulagi, sbr. 32. og 36. gr. skipulagslaga, nr. 123/2010.

Girðingar

Í greinargerð kemur fram að aðgengi að Langavatni er erfið vegna sumarbústaðalanda og sums staðar hindranir eins og girðingar og hlið sem hindra aðgengi að vatninu.

Umhverfisstofnun telur mikilvægt að girðingar hindri ekki umferð gangandi manna. Í 26. gr. náttúruverndarlaga nr. 60/2013 er fjallað um girðingar og þar segir: „*Óheimilt er að setja niður girðingu á vatns-, ár- eða sjávarbakka þannig að hindri umferð gangandi manna. Ef mannvirki hindrar för um bakka skal sem kostur er séð fyrir göngustíg kringum mannvirkið og að bakkanum aftur. Þegar girða þarf yfir forna þjóðleið eða skipulagðan göngu-, hjóltreida- eða reiðstíg skal sá sem girðir hafa þar hlið á girðingu. Heimilt er að hafa göngustiga í stað hliðs þegar girt er yfir skipulagðan göngustíg.*“

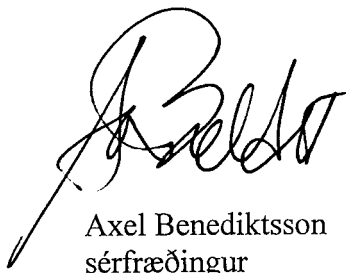
Hverfisvernd

Í tillögunni kemur fram að svæði E8 hefur mikið gildi vegna fuglalífs og gróðurfars. Einnig kemur fram að Starmýri sker sig frá öðrum svæðum en þar er meira um mó- og vaðfugla. Auk þess kemur fram að milli Reynisvatns og Langavatns er heillegt og gróskumikið votlendi þar sem fuglalífið einkennist af mófuglum og verpa sumar tegundir, eins og spói, óvenjulega þétt á svæðinu.

Umhverfisstofnun bendir á að samkvæmt vistgerðarkorti Náttúrufræðistofnunar Íslands (<http://vistgerdakort.ni.is/>) eru innan svæðisins E8 m.a. vistgerðin starungsmýravist og língresis- og vingulsvist sem eru með mjög hátt og hátt verndargildi og eru á lista Bernarsamningsins frá 2014 yfir vistgerðir sem þarfnast verndar.

Í starungsmýravist getur verið ríkt fuglalíf og er algengt að varpfuglategundirnar; lóupræll (*Calidris alpina*), spói (*Numenius phaeopus*), þúfutittlingur (*Anthus pratensis*), hrossagaukur (*Gallinago gallinago*), jaðrakan (*Limosa limosa*) og stelkur (*Tringa totanus*) nýti slíka vistgerð til varps. Umhverfisstofnun bendir á að lóupræll og spói eru ábyrgðartegundir Íslands.

Umhverfisstofnun telur jákvætt að svæðið (E8) sé tilnefnt sem hverfisverndarsvæði, en það þykir ástæða til að vernda svæðið vegna mikilvægs mófuglalífs og mikilvægt að viðhalda óbreyttu ástandi svæðisins. Auk þess kemur fram að á svæðinu skal fyrst og fremst hugað að vernd náttúrufarslegra þátta og ekki verði farið í skógrækt á svæðinu til þess að vernda núverandi gróðurfar.

Axel Benediktsson
sérfræðingur

Virðingarfyllt

Björn Stefánsson
sérfræðingur